

FIZETÉSI RENDSZER JELENTÉS 2021

E-PÉNZFORGALOM – KORONAVÍRUS 2:1

KÉRDÉSEK
sajto@mb.hu

1. Pénzforgalmi folyamatok

2. Fizetési- és értékpapír-infrastruktúrák

3. A pénzforgalom és a pénzügyi infrastruktúrák aktuális kérdései

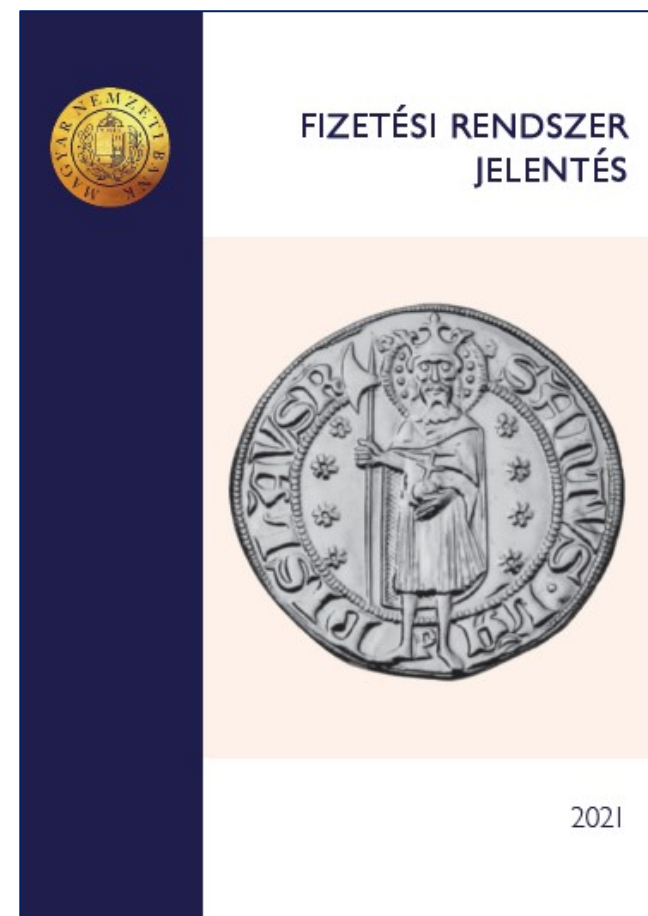
Dimenzióváltás az elektronikus pénzforgalomban
Európai szabályozási, stratégiai és fejlesztési kezdeményezések

A digitális jegybankpénz pénzforgalmi vonatkozásai, valamint a megosztott főkönyvi technológia pénzügyi infrastruktúrákat érintő aktualitásai

Csalásmegelőzéssel, csalásmonitoringgal és visszaélésekkel kapcsolatos főbb fejlemények

Nyílt bankolás és az API-k alkalmazásával kapcsolatos akadályoztatás

FIZETÉSI RENDSZER JELENTÉS 2021

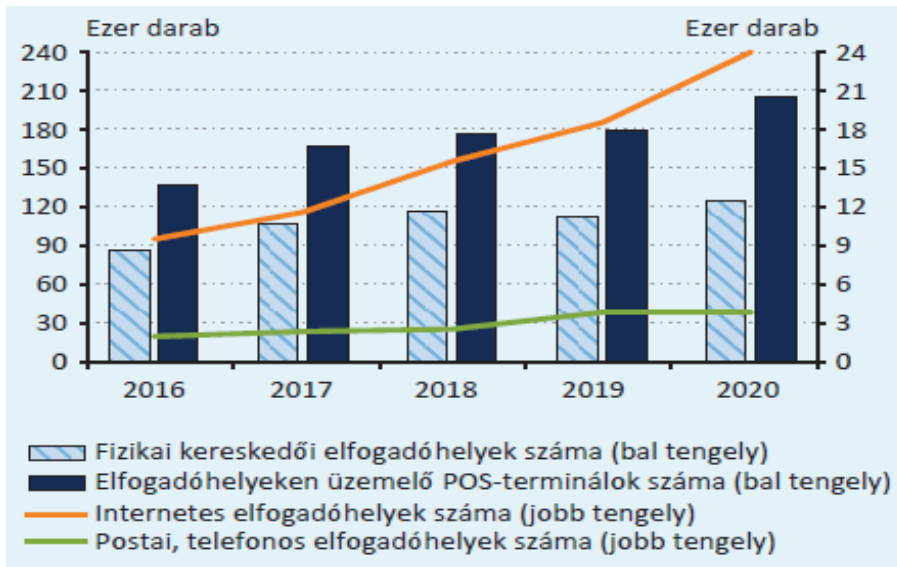

KÉRDÉSEK
sajto@mbn.hu

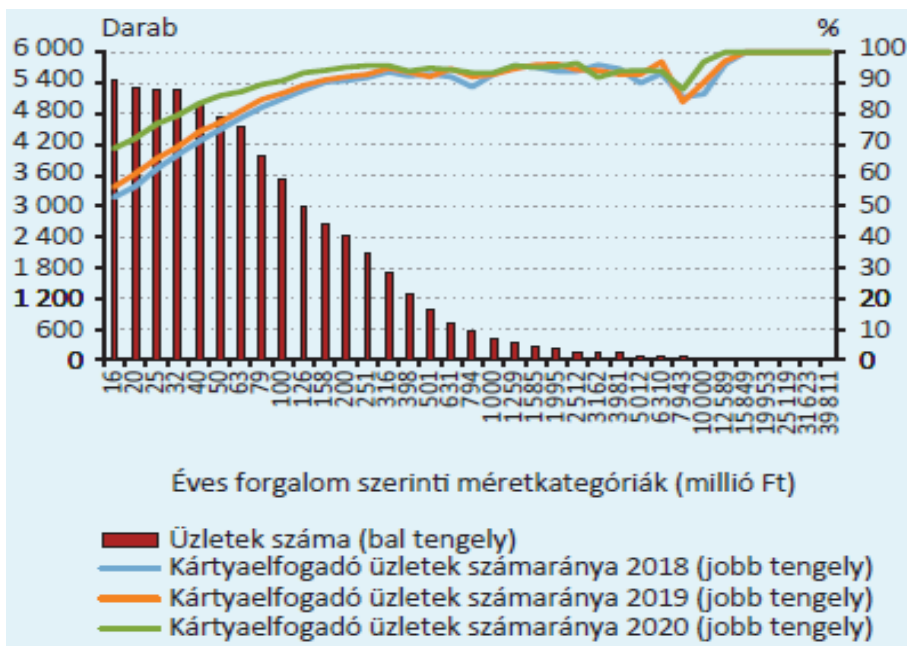
1. PÉNZFORGALMI FOLYAMATOK

KÉRDÉSEK
sajto@mb.hu

A HAZAI FIZETÉSI KÁRTYÁS ELFOGADÓI HÁLÓZAT FEJLŐDÉSE

KÁRTYAELFOGADÁS AZ ONLINE PÉNZTÁRGÉPPLE RENDELKEZŐ ÜZLETEKBEN

TÖRETLEN A PÉNZFORGALMI INFRASTRUKTÚRA FEJLŐDÉSE

Mi mozgatta az infrastruktúra fejlődését 2020-ban?

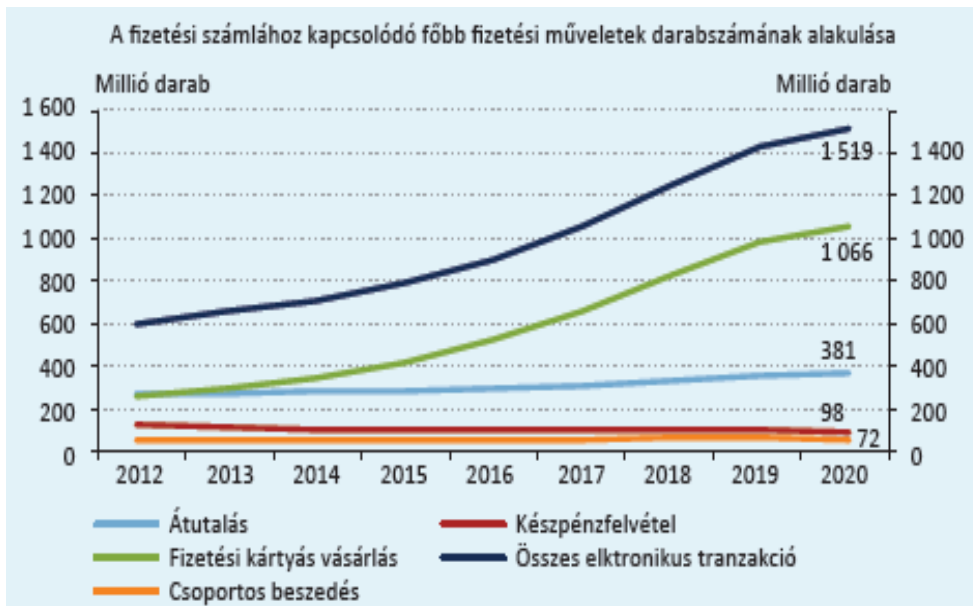
- ❖ A koronavírus-járvány kitörése okán az **online rendelési lehetőségek** és a **házhozzállítási szolgáltatások** rohamos terjedése (fogyasztói szokások megváltozás)
- ❖ **Azonnali fizetési rendszer** indulása (jó időzítés)
- ❖ **Érintéses technológia** további térnyerése
- ❖ **Kereskedelmi tv. 2021. január 1-jei változására** történő kereskedői felkészülés

Mik a főbb eredmények?

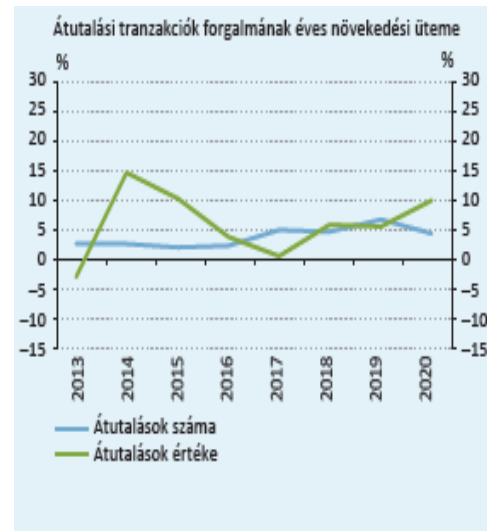
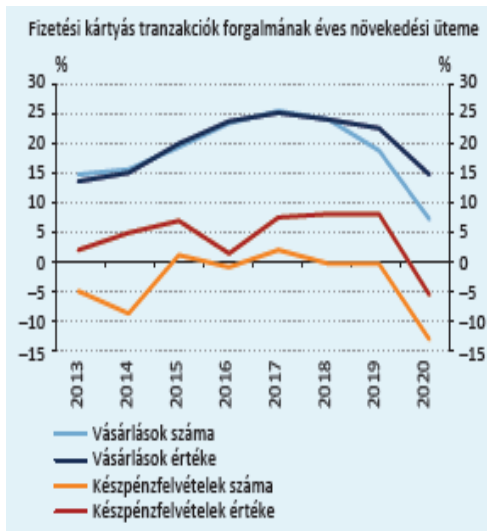
- ❖ 2020 végén **123 ezer fizikai** és **24 ezer internetes** elfogadóhely (10, illetve 29 százalék feletti növekedés)
- ❖ Online pénztárgép használatára kötelezett **120 ezer adózó közel 60 százalékánál** volt kártyaelfogadás, ami **10 százalékpontos előrelépés**
- ❖ 2019-hez viszonyítva **több, mint kétszer olyan gyorsan nőtt** a kártyaelfogadási arány
- ❖ A forgalomban lévő **9,9 millió kártya 92 százaléka**, a **203 ezer POS-terminál 98 százaléka** támogatta az érintéses fizetést

KÉRDÉSEK
sajto@mb.hu

FŐBB FIZETÉSI MÓDOK TRANZAKCIÓSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

KÁRTYÁS TRANZAKCIÓK (BAL OLDAL) ÉS ÁTUTALÁSOK (JOBB OLDAL) FORGALMÁNAK ÉVES NÖVEKEDÉSI ÜTEME

JELENTŐS VÁLTOZÁSOK A PÉNZFORGALOMBAN

Fizetési szokások pandémia hatására történő megváltozása:

- ❖ **Széleskörű korlátozások** (teljes szektorok átmeneti lezárása, utazási megszorítások)
- ❖ **Gazdasági folyamatok lassulása** (termelés időleges leállása, munkaerőpiaci hatások)
- ❖ **Kevesebb retail tranzakció**, viszont egyszerre **nagyobb értékű költségek** (óvatosági megfontolások és jövedelmi változások)
- ❖ **Érintkezésmentes elektronikus fizetések előnyben részesítése** és **nagyobb ráutaltság** (segített a PIN-limit 15 ezer forintra emelése, illetve online rendelés esetén sokszor nincs is készpénzes opció)

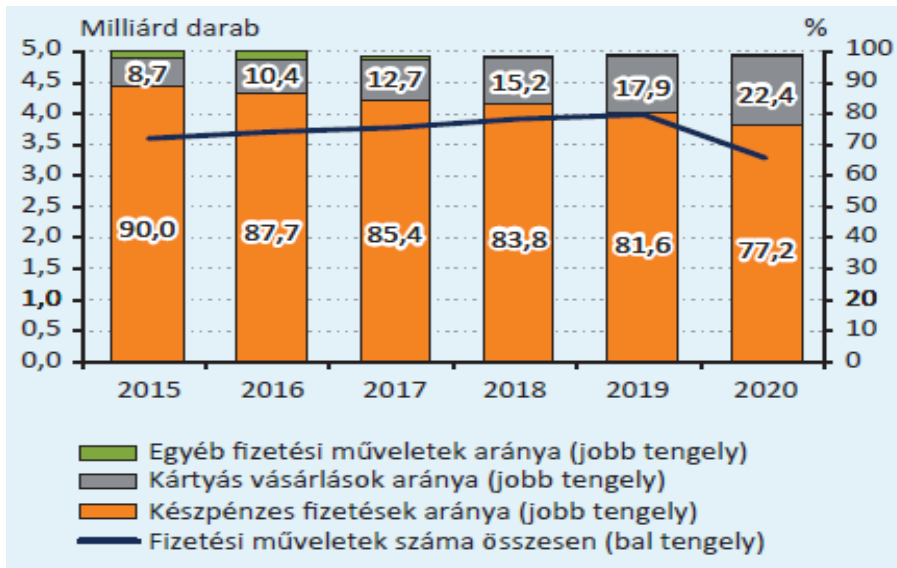
Azonnali fizetések gyors terjedése elsősorban P2P-ben, de fokozatosan más helyzetekben is

Infrastruktúra fejlődése okán egyre több helyen van elektronikus opció (OPG kötelezettség)

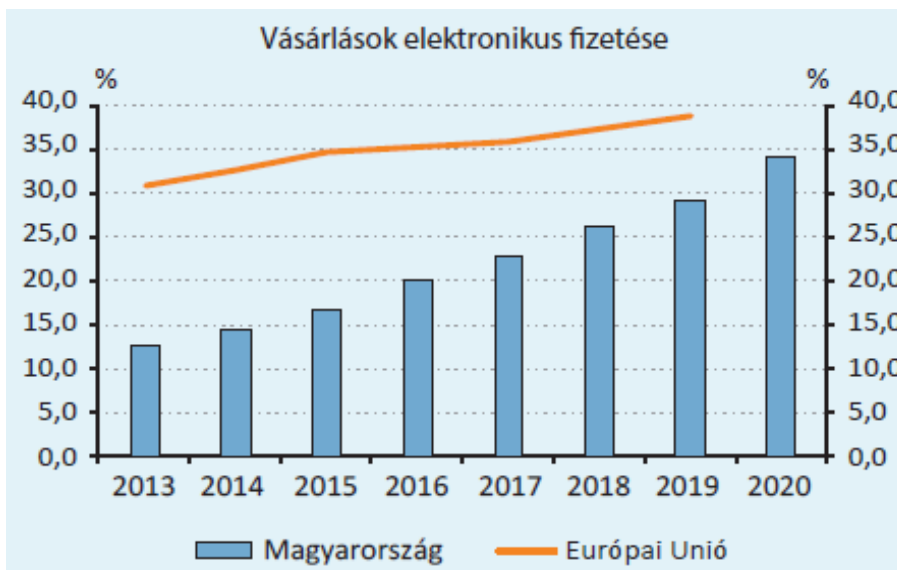
Lassuló növekedés, de jelentős különbségek fizetési módonként és helyzetenként, viszont az **elektronikus tranzakciók száma** így is meghaladta az **1,5 milliárd**, a kártyás vásárlásoké pedig az **1 milliárd darabot**

KÉRDÉSEK
sajto@mb.hu

TRANZAKCIÓK MEGOSZLÁSA AZ ONLINE PÉNZTÁRGÉPEK ESETÉBEN

BANKKÁRTYÁS VÁSÁRLÁSOK ÉVES ÖSSZÉRTÉKE / ÉVES LAKOSSÁGI FOGYASZTÁS

GYORSABB ÜTEMBEN NÖVEKSZIK AZ ELEKTRONIKUS FIZETÉS ÉS TOVÁBB JAVUL A HATÉKONYSÁG

OPG adatbázis:

- ❖ **Tranzakciók száma 4-ről 3,3 milliárdra, értéke pedig 12,1-ről 11,5 ezer milliárd forintra esett vissza**
- ❖ **Korábban átlagosan 2 százalékponttal nőtt a kártyás fizetések aránya, 2020-ban viszont 5 százalékpontos növekedés történt a tranzakciók darabszámát tekintve**

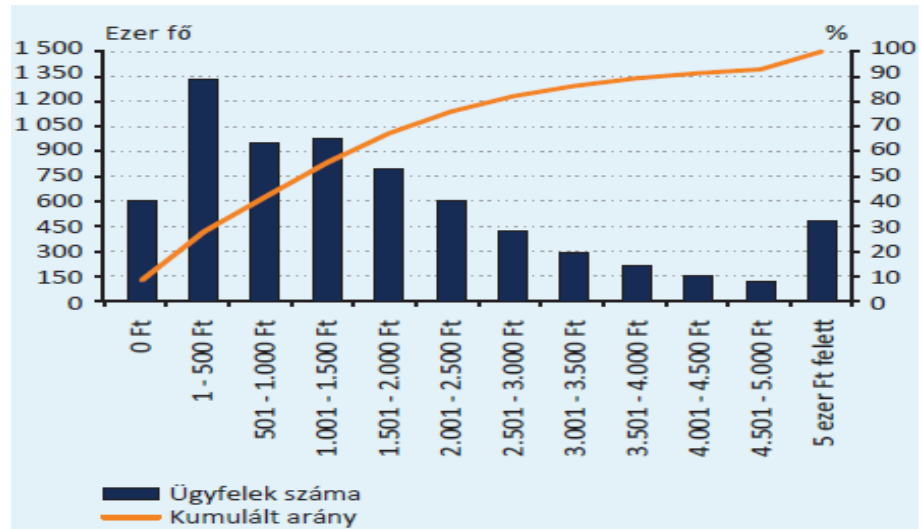
Készpénzfelvételek darabszáma **14 százalékkal esett vissza** és először haladta meg az értéküket a kártyás vásárlások értéke

Egyre jobban **közelítünk az Európai Unió átlagához** a hatékonyság terén:

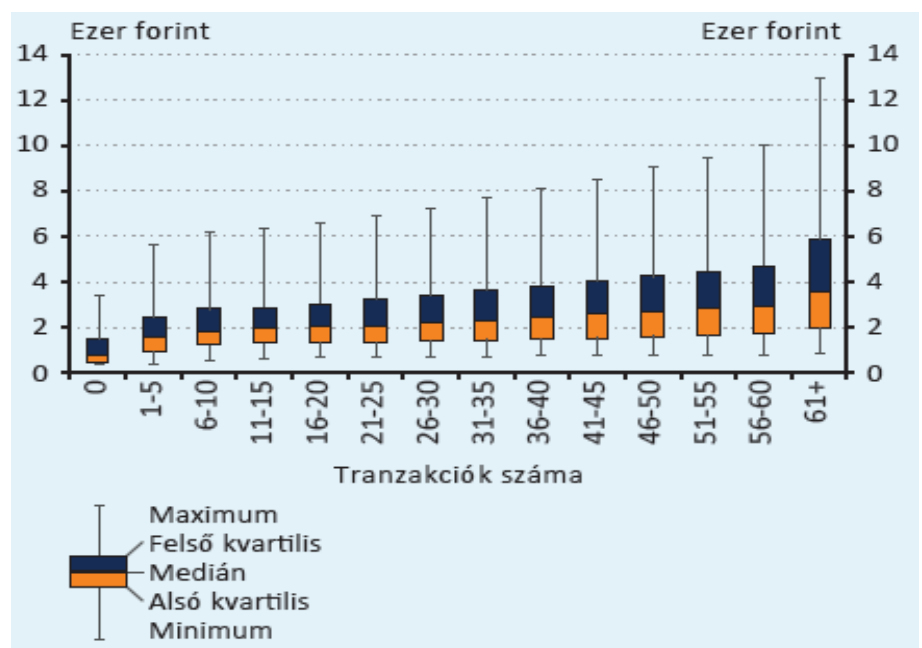
- ❖ **Minden eddiginél nagyobb, közel 5 százalékpontos növekedés a vásárlások elektronikus fizetésénél, így az összes lakossági fogyasztás több, mint harmadát tették ki a kártyás vásárlások**
- ❖ **A számlafizetések közel 70 százalékánál már valamilyen elektronikus fizetési módot alkalmaznak az ügyfelek**

KÉRDÉSEK
sajto@mb.hu

ÜGYFELEK MEGOSZLÁSA AZ ÁTLAGOS HAVI PÉNZFORGALMI KÖLTSÉGEIK SZERINT

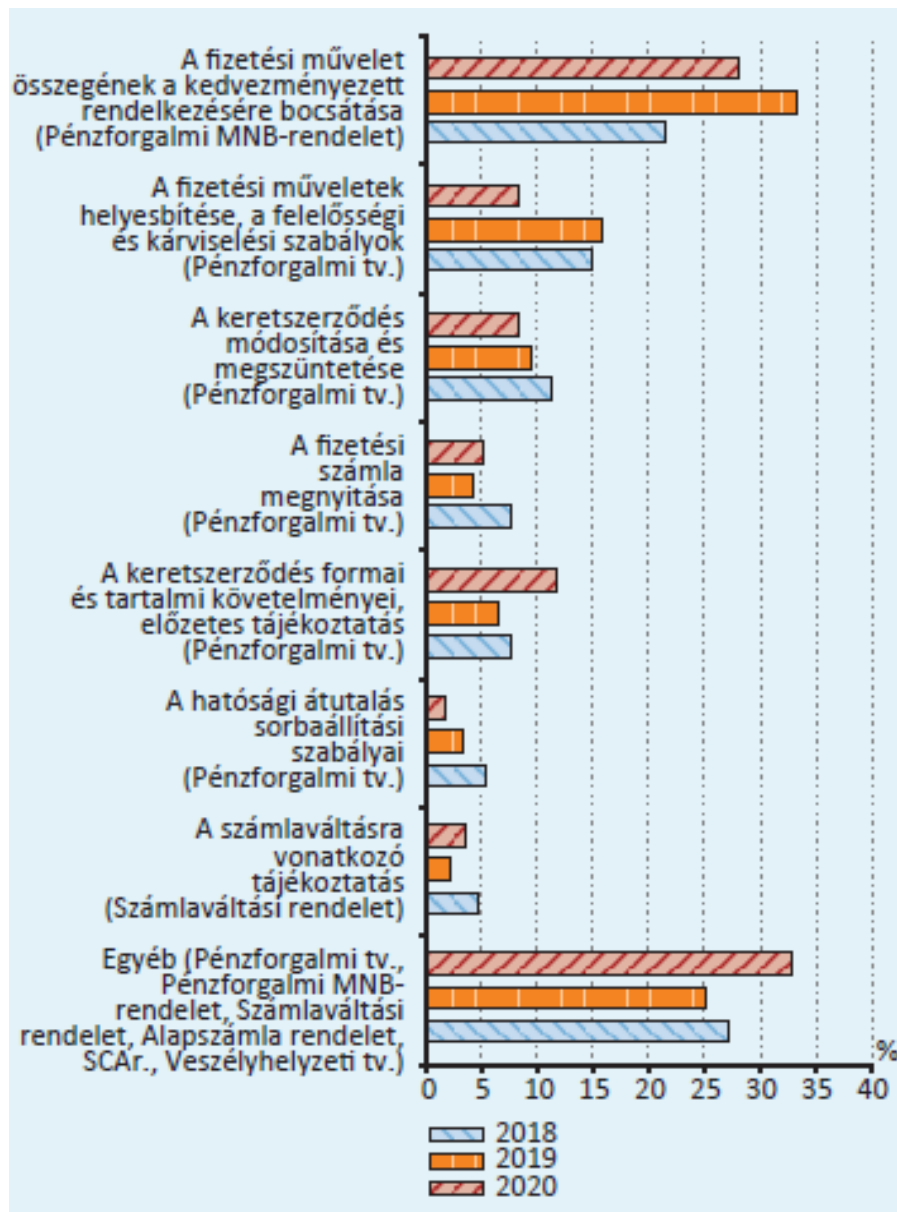
ÜGYFELEK ÁTLAGOS HAVI KÖLTSÉGEINEK ELOSZLÁSA A LEBONYOLÍTOTT ELEKTRONIKUS TRANZAKCIÓSZÁM FÜGGVÉNYÉBEN

TOVÁBBRA IS PROBLÉMÁT JELENT AZ ÁTUTALÁSOKNÁL A TRANZAKCIÓKAT TERHELŐ ÁRAZÁSI SZERKEZET

- ❖ Az **ügyfelek** – a mérsékelt számban lebonyolított elektronikus tranzakciók ellenére is – **magas havidíjakat fizetnek**
- ❖ Az elektronikus fizetések további támogatása érdekében **elengedhetetlen** az olyan, **csomagalapú árazásra** épülő számlatermékek széleskörű elterjesztése, amelyek az **átutalási tranzakciók esetében sem alkalmaznak közvetlen tranzakciós díjakat**
- ❖ Az **ügyfelek informáltságának javításával** és **körültekintő számlacsomagválasztással** akár rövid távon is csökkenhetnének a **lakossági ügyfelek** egy részének pénzforgalmi költségei

KÉRDÉSEK
sajto@mnk.hu

A PÉNZFORGALMI ELLENŐRZÉSEK SORÁN AZONOSÍTOTT FŐBB HIBÁTÍPUSOK ARÁNYA

A PÉNZFORGALMI SZOLGÁLTATÓK MŰKÖDÉSE ÁLTALÁNOSÁGBAN MEGFELELŐ

2020-as ellenőrzési statisztika:

- ❖ 31 lezárt és 34 új ellenőrzés
- ❖ 88 megállapítás és 40 előírt intézkedés
- ❖ 77,2 millió forint bírság

Főbb következtetések:

- ❖ A vizsgálatok többségében **feltárássra kerültek hiányosságok**
- ❖ Leggyakrabban a beérkező fizetési műveletek összegének **haladéktalan jóváírására vonatkozó szabályokat sértették meg** (MNB-ajánlás készült a tárgyban)
- ❖ Új elem az **erős ügyfélhitelesítés szabályainak a megsértése**
- ❖ Az azonnali átutaláshoz kapcsolódó szektorvizsgálat alapján **nem volt jelentős probléma** már az indulást követő időszakban sem

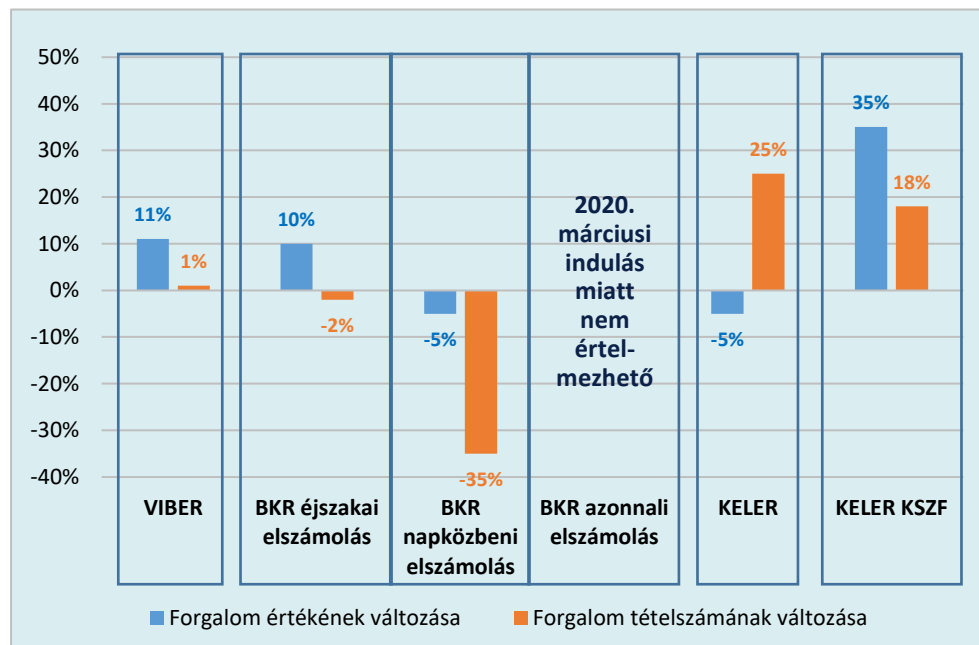

KÉRDÉSEK
sajto@mnb.hu

2. FIZETÉSI- ÉS ÉRTÉKPAPÍR- INFRASTRUKTÚRÁK

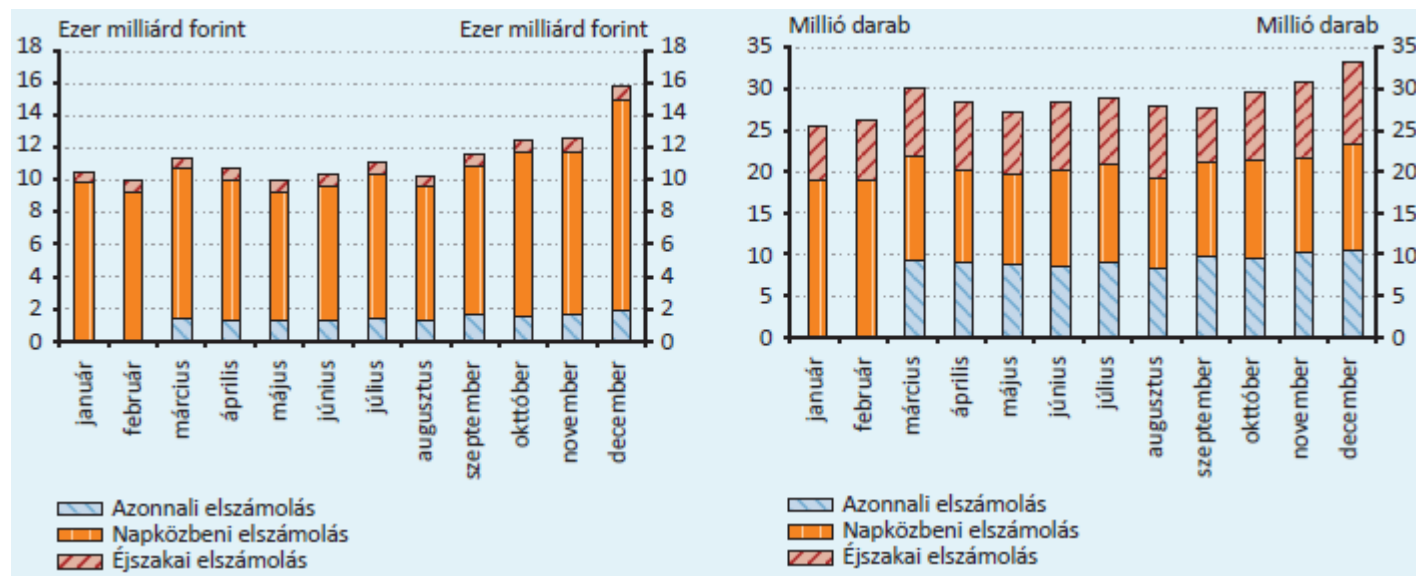
KÉRDÉSEK
sajto@mb.hu

A FIZETÉSI- ÉS ÉRTÉKPAPÍR- INFRASTRUKTÚRÁK FORGALMÁNAK VÁLTOZÁSA (2020)

ÖSSZESÉGÉBEN NŐTT A FIZETÉSI- ÉS ÉRTÉKPAPÍR- INFRASTRUKTÚRÁK FORGALMA

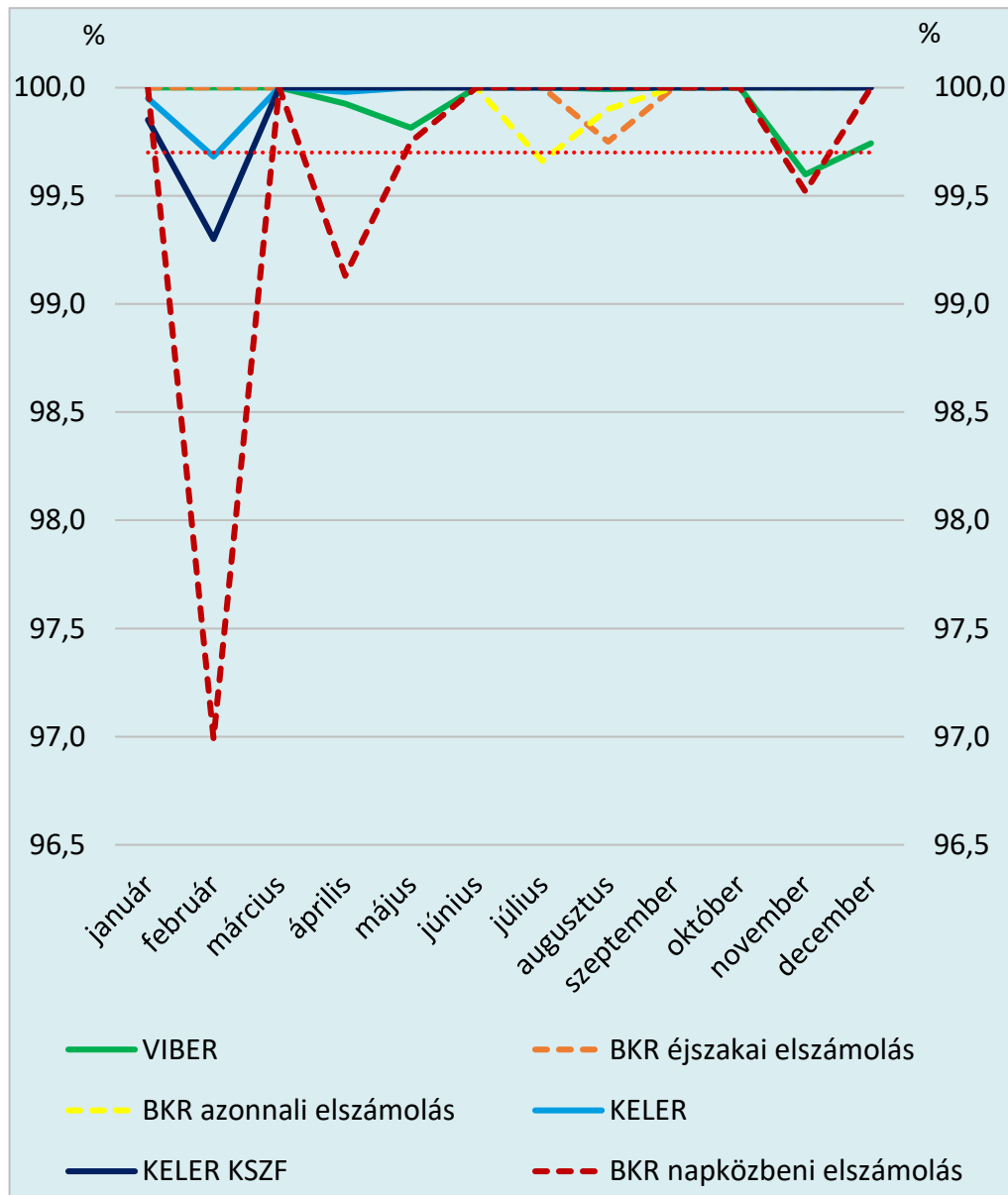
- ❖ 349 millió darab tranzakció 2005 billió forint összértékben
- ❖ A BKR platformok közötti forgalom megoszlása jelentősen megváltozott az azonnali elszámolás indulásával

A BKR EGYES PLATFORMJAIN LEBONYOLÍTOTT TRANZAKCIÓS FORGALOM MEGOSZLÁSA (2020)

KÉRDÉSEK
sajto@mnb.hu

RENDELKEZÉSRE ÁLLÁS A FIZETÉSI- ÉS ÉRTÉKPAPÍR
INFRASTRUKTÚRÁKBAN (2020)

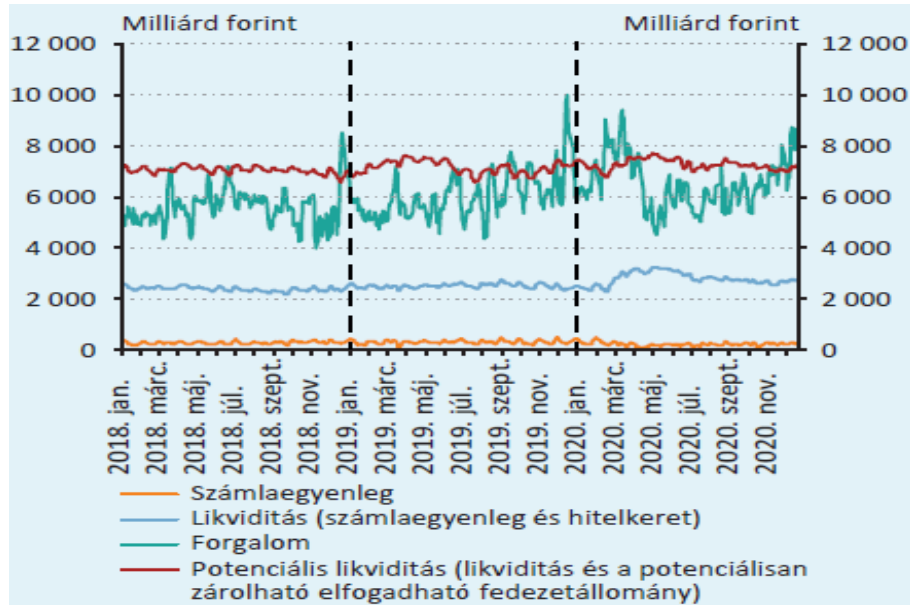
Forrás: MNB, GIRO Zrt., KELER Csoport

A FIZETÉSI- ÉS ÉRTÉKPAPÍR- INFRASTRUKTÚRÁK HATÉKONYAN ÉS BIZTONSÁGOSAN MŰKÖDTEK, MEGFELELŐEN KEZELTÉK A JÁRVÁNYHELYZET KIHÍVÁSAIT

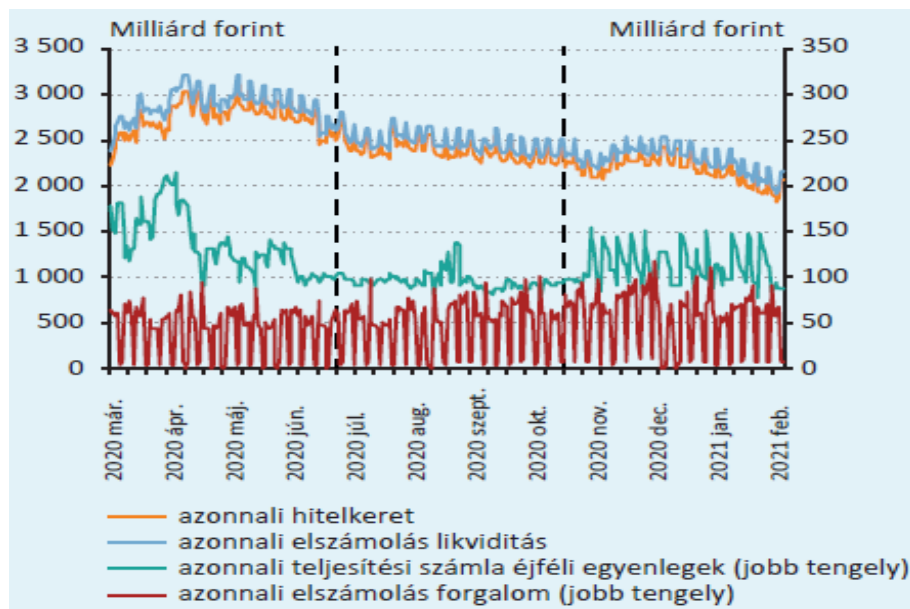
- ❖ A rendszerek **rendelkezésre állása** továbbra is **kimagasló**
- ❖ A távoli üzemeltetés **nem okozott működési problémát**
- ❖ A KELER KSZF **sikeresen teljesítette** az ESMA távmunkában működtetett folyamatok megfelelőségét felmérő nemteljesítési stressztesztjét

KÉRDÉSEK
sajto@mbn.hu

VIBER-RÉSZTVEVŐK LIKVIDITÁSA ÉS A VIBER FORGALMÁNAK ALAKULÁSA

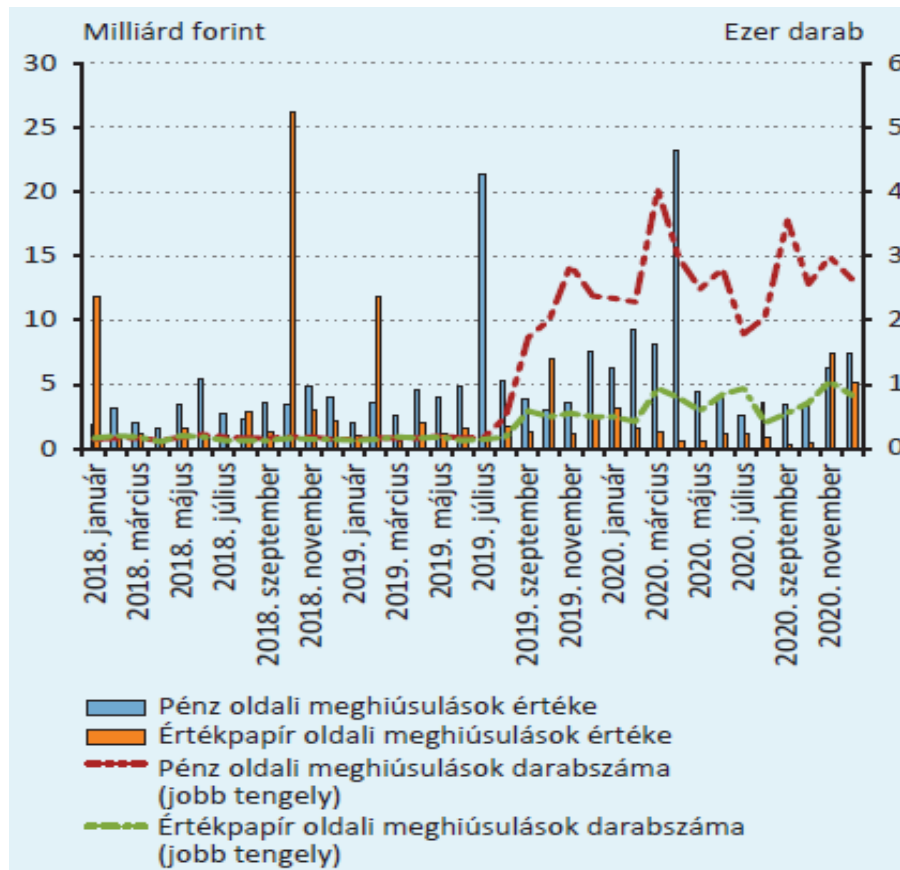
AZONNALI ELSZÁMOLÁS FORGALMA ÉS LIKVIDITÁSA

BŐSÉGES VOLT A FORINTLIKVIDITÁS A VOLATILISEBB FIZETÉSI FORGALOM LEBONYOLÍTÁSÁHOZ

- ❖ A fizetési rendszerek résztvevőinek **likviditása bőséges**, amit aktívan menedzselnek
- ❖ A **jegybanki eszköztár bővítése** is segített a turbulenciák kezelésében
- ❖ Azonnali elszámolás:
  - ❖ **Nem okozott fennakadást**
  - ❖ A résztvevők **VIBER üzemidőn kívülre** (éjszakára, hétvégére és munkaszüneti napokra) is **elegendő számlaegyenleget biztosítottak**
  - ❖ Az MNB által biztosított védelmi vonalat csak kevésszer használják a résztvevők, havonta mindössze **1-3 azonnali hitelfelvétel** történt

KÉRDÉSEK
sajto@mb.hu

KIEGYENLÍTÉSEK MEGHIÚSULÁSÁNAK ALAKULÁSA A TERVEZETT KIEGYENLÍTÉSI NAPON A KELER ESETÉBEN

KELER:

- ❖ A KELER megszerezte az európai CSDR engedélyt
- ❖ A kiegyenlítésre beadott ügyletek értékének mindössze kevesebb, mint **5 százalék**a, darabszámának pedig kevesebb, mint **3 százalék**a hiúsult meg a tervezett kiegyenlítési napon
- ❖ A kiegyenlítési kockázat továbbra is **alacsony**

Forrás: KELER Csoport

A KELER CSOPORT MEGFELELŐEN KEZELTE A TŐKEPIACI VOLATILITÁST

NEMTELJESÍTÉSEK ALAKULÁSA A KELER KSZF ÁLTAL ELSZÁMOLT PIACOKON

KELER KSZF:

- ❖ 2020 márciusában az elmúlt 30 év egyik **legnagyobb piaci volatilitása**
- ❖ Egy külföldi gázkereskedő cég **730 ezer euró értékű nemteljesítése** a kiegyensúlyozó gázpiacon
- ❖ A KELER KSZF **sikeresen menedzselte** a turbulenciákat, a nemteljesítés kezelési folyamatának a végén pedig **visszatöltésre került a garanciaalap és a KELER KSZF alapszintű garanciális tőkéje is**

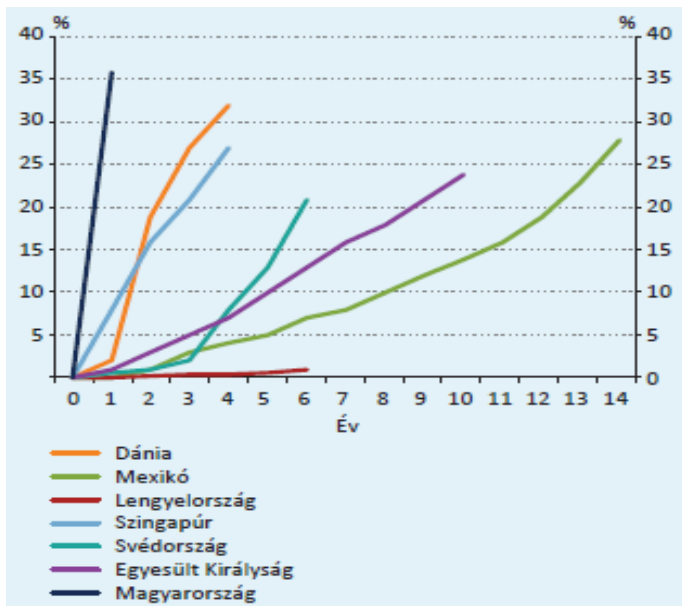

KÉRDÉSEK
sajto@mnb.hu

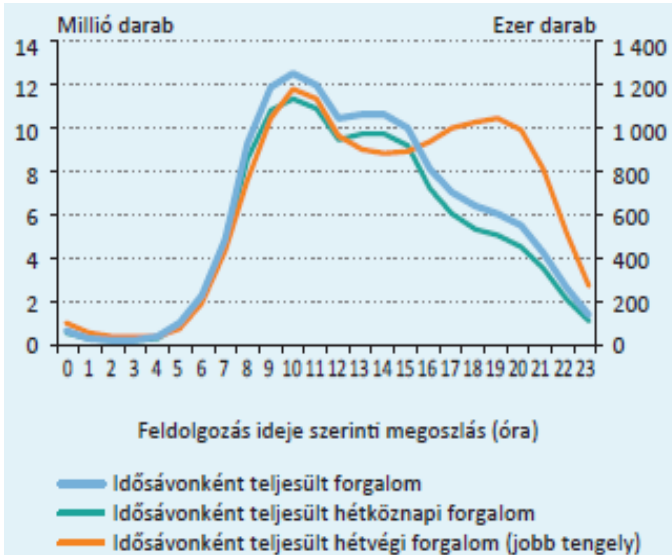
3. A PÉNZFORGALOM ÉS A PÉNZÜGYI INFRASTRUKTÚRÁK AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

KÉRDÉSEK
sajto@mb.hu

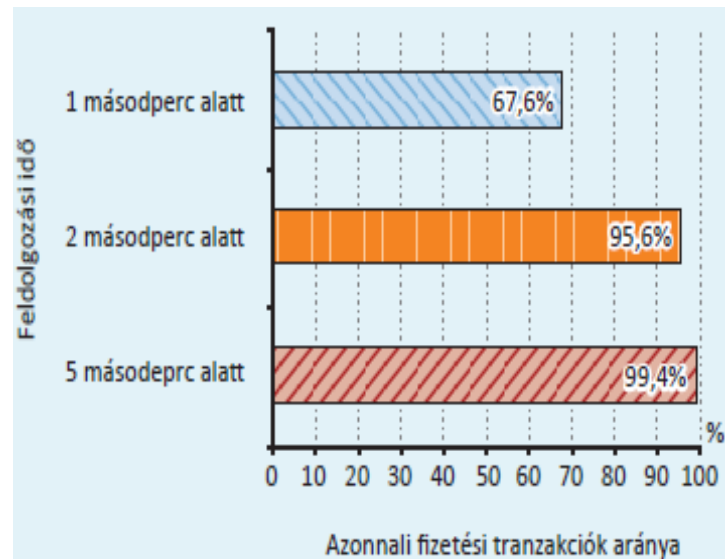
AZONNALI FIZETÉSI TRANZAKCIÓK ARÁNYA AZ ÖSSZES ÁTUTALÁSI TRANZAKCIÓN BELÜL A SZOLGÁLTATÁS BEVEZETÉSÉT KÖVETŐ ÉVEKBEK NEMZETKÖZI ÖSSZEHOSONLÍTÁSBAN

DIMENZIÓVÁLTÁS A PÉNZFORGALOMBAN

Az azonnali fizetés első éve rendkívül sikeres volt:

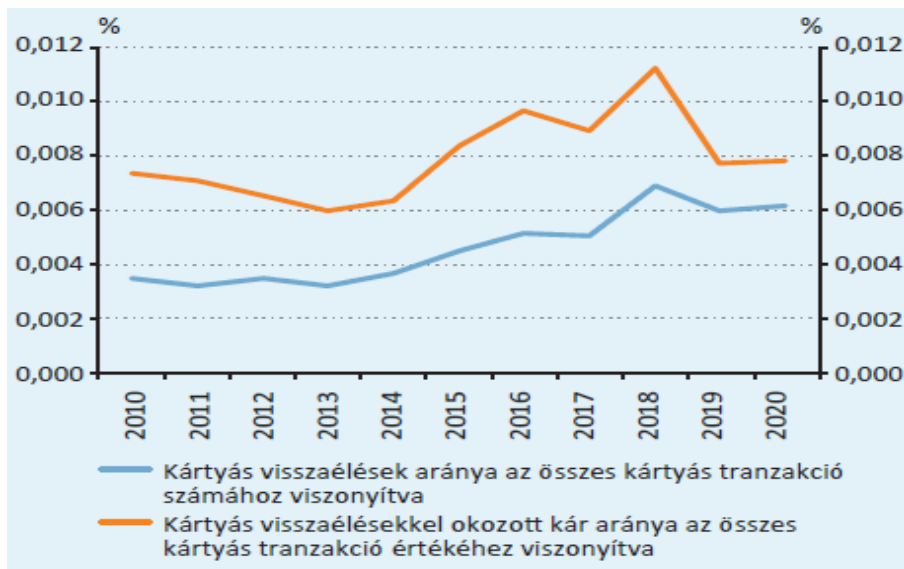
- ❖ Közel **152 millió tranzakció**, mintegy **29 ezer milliárd forint** összértékben a bankon belüli tételekkel együtt 2021 Q1 végéig
- ❖ A hazai átutalások **36 százaléka azonnal teljesült**, ráadásul rendkívül gyors a feldolgozás
- ❖ A tranzakciók közel **harmadát normál banki nyitvatartási időn kívül indítják** az ügyfelek (kora reggel, este és éjszaka, illetve munkaszüneti napokon)
- ❖ Mobilbanki alkalmazásokban egyre elterjedtebb az **egyszerű és kényelmes tranzakcióindítás**, fokozatosan megjelenik a **fizetési kérelem szolgáltatás** és a **QR-kód szabványra alapozott fizetésindítás** lehetősége

AZONNALI FIZETÉSI TRANZAKCIÓK IDŐZÍTÉSÉNEK MEGOSZLÁSA (BAL OLDAL) ÉS A FELDOLGOZÁS IDEJÉNEK ALAKULÁSA (JOBBO LDAL)

KÉRDÉSEK
sajto@mb.hu

VISSZAÉLÉSEK ARÁNYA A KÁRTYAKIBOCSÁTÓ BANKOK OLDALÁN AZ ÖSSZES FIZETÉSI KÁRTYÁS FORGALOMHOZ KÉPEST

EGYÉB ELEKTRONIKUS VISSZAÉLÉSEK ARÁNYA AZ ÁTUTALÁSI FORGALOMHOZ VISZONYÍTVA

TOVÁBBRA IS ELHANYAGOLHATÓ A VISSZAÉLÉSEK ELEKTRONIKUS PÉNZFORGALOMHOZ VISZONYÍTOTT ARÁNYA

- ❖ Továbbra is **elenyésző a kártyás visszaélések forgalmához viszonyított aránya és kedvező a trend**
- ❖ A nem kártyákhoz kötődő visszaélések száma és értéke is **elhanyagolható a teljes átutalási forgalomhoz képest, ráadásul az arány sokkal jobb, mint a kártyáknál**
- ❖ A digitalizáció terjedésével, illetve az elektronikus fizetések térhódításával azonban **egyre fontosabb a visszaélések elleni védekezés erősítése**
- ❖ Az **adathalászatra épülő visszaélések meghatározó szerepe** mellett **dinamikus átrendeződés** figyelhető meg a jellemzően **nem pénzforgalmi vonzatú, megtévesztésen alapuló módzatok** irányába
- ❖ A csalók **egyre szofisztikáltabb megoldásokat** alkalmaznak

KÉRDÉSEK
sajto@mnbb.hu

A DIGITÁLIS JEGYBANKPÉNZ PÉNZFORGALMI VONATKOZÁSAI

- ❖ A **digitalizáció felforgatja a pénzügyi rendszert** és kihívások elé állítja a jegybankokat is
- ❖ Az újonnan belépő **globális technológiai vállalatok** és a **virtuális fizetőeszközök** megjelenése újfajta kihívásokat jelent
- ❖ A **pénzügyi forradalom** évtizedében a jegybankok már világszerte vizsgálják a **digitális jegybankpénz bevezetésének lehetőségét**
- ❖ Az **MNB is csatlakozni kíván** a kutatások terén élenjárókhoz
- ❖ Első lépéseként egy **átfogó tanulmánykötetet** publikált, amelyben a jelentés mellett a **pénzforgalmi vetület vizsgálata** is kulcsszerepet kapott

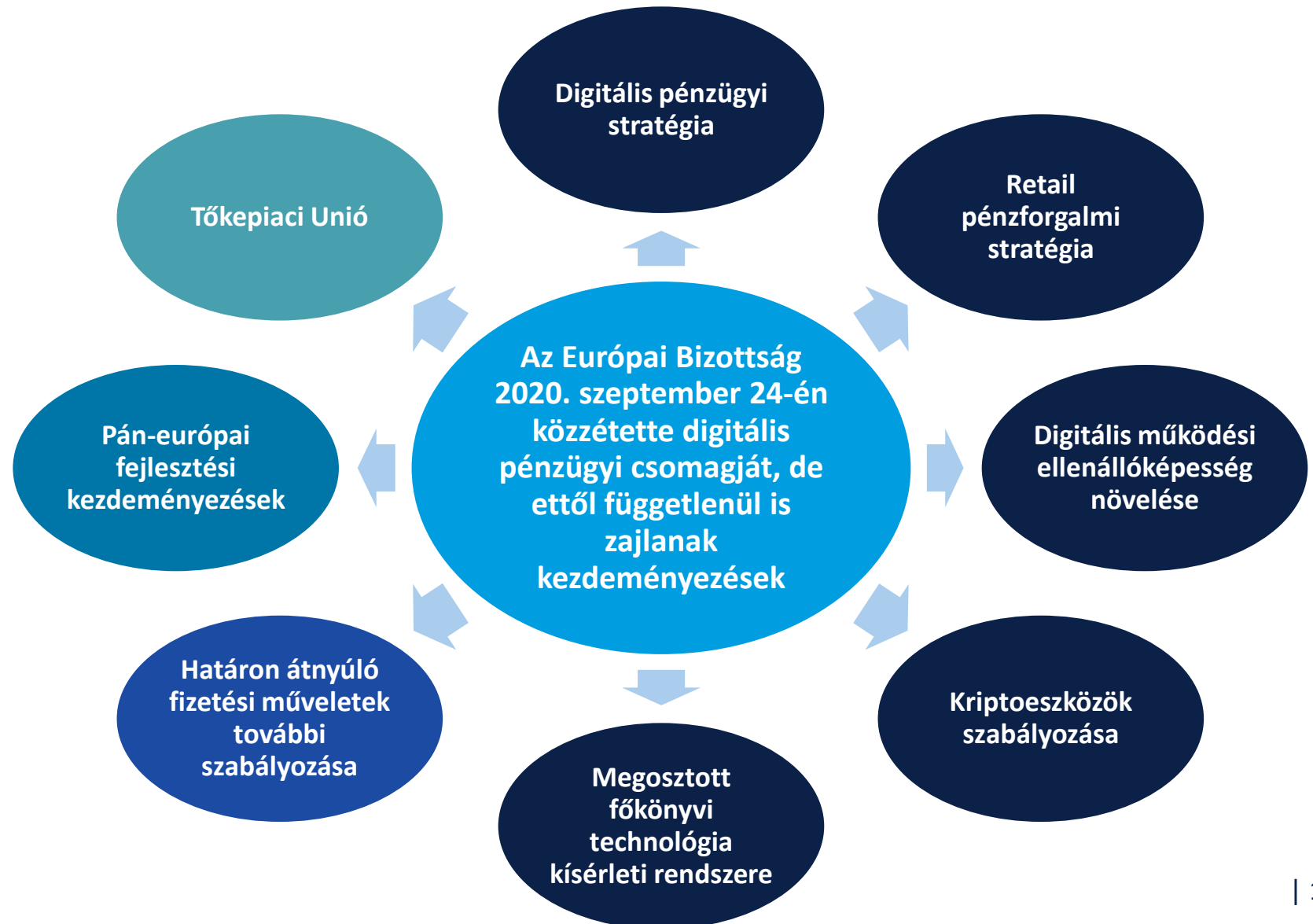
[Egy új kor hajnalán – Pénz a XXI. században](https://www.mnb.hu/kiadvanyok/mnb-szakkonyvsorozat/egy-uj-kor-hajnalan-penz-a-21-szazadban)

(<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/mnb-szakkonyvsorozat/egy-uj-kor-hajnalan-penz-a-21-szazadban>)

KÉRDÉSEK
sajto@mnb.hu

EURÓPAI SZABÁLYOZÁSI, STRATÉGIAI ÉS FEJLESZTÉSI KEZDEMÉNYEZÉSEK

KÉRDÉSEK
sajto@mnb.hu

ERŐS ÜGYFÉLHITELESÍTÉS VALAMENNYI FIZETÉSI HELYZETBEN – AZT VÁRJA AZ MNB, HOGY CSÖKKENNI FOG A VISSZAÉLÉSEK SZÁMA

- 2020. december 31-től az online bankkártyás vásárlások esetében is kötelező az erős ügyfélhitelesítés
- A kivételi szabályok alkalmazása miatt az ügyfelek azt tapasztalhatták, hogy nem minden esetben kötelező az erős ügyfélhitelesítés alkalmazása
- Eltérő, de ügyfélbarát banki megoldások
- Hazai pénzforgalmi szolgáltatók uniós összehasonlításban is kiemelkedően teljesítettek

A NYÍLT BANKOLÁS AZ EU-BAN ÉS ÍGY MAGYARORSZÁGON IS EGYELŐRE CSAK KORLÁTOZOTTAN TUDOTT ELTERJEDNI

- A nemzetközi szabályozás nem elég specifikus a megvalósítandó API-k vonatkozásában
- A bankok sokféle módon akadályozhatják az új szerepelőket
- Sok esetben kényelmetlenséget okoznak a bankok a harmadik fél szolgáltatóknak és az ügyfeleknek egyaránt

KÉRDÉSEK
sajto@mnb.hu

ÜZENETEK A PÉNZFORGALMI SZÉKTOR SZÁMÁRA

Azonnali fizetés

- A széleskörű elterjedés további támogatása érdekében szükséges további fejlesztési irányok:
  - az **átutalásokat érintő banki árazási struktúra** átalakítása (vannak pozitív előrelépések, de többre van szükség);
  - a **fizetési kérelem szolgáltatás** és a **QR-kód szabványra alapozott fizetésindítás** további elterjedése;
  - a **kereskedői fizetési helyzeteket érintő fejlesztések** előmozdítása.

Nyílt bankolás

- Olyan ökoszisztémára van szükség, amiben az **új szereplők és a hagyományos bankok megfelelően tudnak együttműködni**, ezt az **MNB komplex cselekvési terve segíti**, amelynek keretén belül:
  - egy **akadályoztatásról szóló MNB-ajánlást** adott ki;
  - **szektorszintű API-vizsgálatot** tart;
  - valamint a **pénzforgalmi ellenőrzések** keretében folyamatosan nyomon követi a változásokat.

Visszaélések

- **Egyre szofisztikáltabbak a csalók és egyre növekszik a jellemzően nem pénzforgalmi vetületű megtévesztések aránya**, ezért kiemelten szükséges, hogy:
  - mindenki megfelelően alkalmazza az **erős ügyfélhitelesítést**;
  - mindenhol legyenek **valósídejű monitoring rendszerek**;
  - nagyobb hangsúlyt fektessenek a bankok az **ügyféledukációra**.